אישים באגרות הראי"ה

הרב אפרים קונין

רב אוהב ציון, ששאל את הרב קוק על היתר המכירה בשנת השמיטה · שנות חייו אינן ידועות לנו

1 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

פרטים ביוגרפיים על הרב אפרים קונין לא מצאנו במקורות שבדקנו. הרב קוק מכנה אותו "אוהב שערי ציון בכל לב ונפש".

הרב קוק על הרב אפרים קונין

באלול תר"ע (1910), ערב שנת השמיטה, השיב לו הרב קוק על השגותיו על היתר המכירה (ראו בפרשת שמיטת תר"ע והיתר המכירה). הרב קוק כתב שדבריו נכונים "בעיקר הדין", אבל מימי הבית יוסף נהגו בארץ ישראל שאין קדושת שביעית בקרקע של נכרי. לכן הנהיגו הגאונים את המכירה במקום הפסד גדול, וכל ישראל קיבלו את ההיתר כשהם קונים מגידולי הארץ. באתרוגים (ראו בפרשת אתרוגי ארץ ישראל), בלי ההיתר תתבטל המצווה, כי אתרוגי הגויים מורכבים. הרב קוק הפנה לספרו "שבת הארץ" (כרך א', אגרת שכו).

האגרות

כרך א', אגרת שכו: בח' באלול תר"ע, מיפו: דבריו נכונים בעיקר הדין, אבל המנהג מימי הבית יוסף הוא שאין קדושת שביעית בקרקע של נכרי. באתרוגים בלי ההיתר תתבטל המצווה.

"אמנם כבר פשט המנהג באה"ק מימי מרן הב"י ז"ל, שבקרקע של גוי אין קדושת שביעית נוהגת"

נוסח האגרות – עם ביאור

1 האגרות שבהן נזכר הרב אפרים קונין, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך א' – אגרת שכו

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ח' אלול תר"ע - יפו **נמען:** הרב אפרים קונין

דברי הרב קונין נכונים מצד עיקר הדין, אבל מימי הבית יוסף נהגו שאין קדושת שביעית בקרקע של נכרי. לכן הנהיגו הגאונים את המכירה, וכל ישראל קיבלו זאת כשהם קונים מפירות הארץ. באתרוגים, בלי ההיתר תתבטל המצווה בגלל המורכבים של הגויים.

עיקרי הדברים

- אין קדושת שביעית בקרקע נכרי.
- קבלת ההיתר בכלל ישראל.
- אתרוגים - בלי ההיתר תתבטל המצווה.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ח' אלול תרעי"ן.

לכבוד הרה"ג[4] היקר אוהב שערי ציון בכל לב ונפש מו"ה[5] אפרים קונין שי'[6] כוח"ט[7] וכט"ס[8].

מכתבו היקר הגיעני, ודבריו טובים ונכוחים בעיקר הדין, אמנם כבר פשט המנהג באה"ק[9] מימי מרן הב"י[10] [רבי יוסף קארו, בעל "בית יוסף"] ז"ל[11], שבקרקע של גוי אין קדושת שביעית נוהגת, ואיסור סחורה וחובת ביעור נפקע ממנה גם לכמה דעות מהמחמירים, אשר ע"כ[12] הנהיגו גאוני הדור מתחלת הישוב להפקיע חובת שביעית מהקרקעות ע"י[13] מכירה לנכרי, שהיא מותרת, במקום שהדבר נוגע להפסד גדול לישראל, ע"פ[14] דעת גדולי הראשונים. וע"ז[15] סומכים רוב אחב"י[16] העובדים את אדמת הקודש, וכבר קבלו זה ההיתר כל ישראל ע"י מה שקונים מכל גידולי אה"ק[17] גם בשנה השביעית, ובפרט במקום מצוה כהא דאתרוגים, שאם לא נמצא ע"ז[18] עצה תתבטל המצוה לגמרי ח"ו[19] ע"י המורכבים של הגוים. מיהו כל מה דאפשר מתקנים אנו להתנות, שכל המחיר הוא רק בעד המכשירים והטורח, לא בעד גוף הפרי, אבל בכל מה שאי אפשר בתיקון סומכין על היתר ההפקעה בשביעית בזה"ז[20], שיש עליה צדדים רבים להקל. ומפני שכבר בארתי הדברים לאשורו בס' [ספרו של הרב קוק על הלכות שביעית][21] שבת הארץ במבוא ובפנים בקצרה בס"ד[22], ע"כ איני מוצא צורך להאריך כעת בכ"ז[23].

ואחתום בברכת השנים כנה"ר[24], ונפש ידידו דוש"ת[25] מברכו מקודש,

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. הרה"ג - הרב הגאון
5. מו"ה - מורנו הרב
6. שי' - שיחיה
7. כוח"ט - כתיבה וחתימה טובה

8. וכט"ס - וכל טוב סלה
9. באה"ק - בארץ הקודש
10. הב"י - הבית יוסף
11. ז"ל - זכרונו לברכה
12. ע"כ - על כן
13. ע"י - על ידי
14. ע"פ - על פי
15. וע"ז - ועל זה
16. אחב"י - אחינו בני ישראל
17. אה"ק - ארץ הקודש
18. ע"ז - על זה
19. ח"ו - חס ושלום
20. בזה"ז - בזמן הזה
21. בס' - בספר
22. בס"ד - בסייעתא דשמיא
23. בכ"ז - בכל זאת
24. כנה"ר - כנפשו הרמה
25. דוש"ת - דורש שלומו ותורתו